

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อขอบเขตแดนไปสู่ประเทศ สังคม องค์กร และประชาชนในทุกมุมของโลก อาทิเช่น ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องเปิดเสรีทางการค้าสำหรับสินค้าหลายประเภท ข้อตกลงดังกล่าวนอกจากจะทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องปรับปรุงกฎหมายและกฎเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีอากรแล้ว ยังส่งผลให้องค์กรธุรกิจมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถรองรับการแข่งขันด้านการค้าการลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ (สาคร สุขศรีวงศ์, 2552) อีกทั้งปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้การติดต่อสื่อสารสามารถโยงใยกันได้ทั่วโลก ธุรกิจจึงมีความซับซ้อนขึ้นและแข่งขันกันอย่างรุนแรง บางครั้งมุ่งสร้างผลประโยชน์และความมั่งคั่งจนขาดจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างความเสียหายแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังเห็นได้จากกรณีการล้มละลายของบริษัทต่าง ๆ ทั้งในสหรัฐอเมริกา อย่างเช่น Enron, Global Crossing, Xerox, Adelphia Communications และ WorldCom (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2545 : ออนไลน์) ในแถบยุโรป อย่างเช่น Parmalat, Skandia, Ahold และ Vivendi (ผู้จัดการออนไลน์, 2547 : ออนไลน์) และในประเทศไทย อย่างเช่น บริษัทรอยเน็ต (ROYNET) ที่ถูกเพิกถอนออกจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) (ผู้จัดการรายวัน, 2547 : ออนไลน์) กรณีข้างต้นนี้ไม่เพียงแสดงให้เห็นการขาดจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ยังสะท้อนถึงการขาดจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของบริษัทเหล่านั้นด้วย อย่างเช่น บริษัท Arthur Andersen ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของ Enron ถูกดำเนินคดีและล้มละลายตาม Enron ไป ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในวิชาชีพบัญชี (ศิริรัตน์ โชติเวชการ, 2545 : ออนไลน์) ดังนั้นการรักษารายบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในปัจจุบันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของโลกในฐานะเป็นผู้พัฒนาการสร้างความคุณค่า (Accountants : Sustaining Value Creation)

และส่งเสริมความโปร่งใสของธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยบทบาทการเป็นผู้นำด้านยุทธศาสตร์ การสร้างมูลค่า การคุ้มครองทรัพย์สิน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลองค์กรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนว่าการบริหารงานในองค์กรต่าง ๆ มีมาตรฐาน ซื่อสัตย์ และมีจริยธรรม (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553 : ออนไลน์)

การพัฒนาข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของประเทศนั้น ๆ ซึ่งหน่วยงานระดับสากลอย่างสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants : IFAC) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดความความสอดคล้องและพัฒนาวิชาชีพบัญชีแก่สมาชิก เพื่อประโยชน์ของสาธารณชนโดยกำหนดภาระหน้าที่ร่วมกับสมาชิกที่เรียกว่า SMOs 4 ว่าด้วยเรื่องประมวลจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (IFAC Code of Ethics for Professional Accountants) และกำหนดจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Code of Ethics for Professional Accountants) เพื่อเป็นมาตรฐานทางด้านจริยธรรมให้กับสมาชิกปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ในฐานะเป็นสถาบันวิชาชีพสมาชิกของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศได้กำหนดข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 19) ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2553 และมีผลบังคับเมื่อพ้นกำหนดสามเดือนนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) ข้อบังคับนี้มีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมพัฒนาและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สำหรับประเทศสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับโดยสถาบัน IMD (International Institute for Management Development) ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ให้เป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันเป็นอันดับ 1 ของโลก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในปี พ.ศ. 2553 (International Institute for Management Development, 2010 : ออนไลน์) อีกทั้งได้รับการจัดอันดับจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ให้เป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ที่ดีจากบรรษัทชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับ 4 ของโลก (Transparency International, 2008 : ออนไลน์) และปี พ.ศ. 2552 อยู่ในอันดับ 3 ของโลก

(Transparency International, 2009 : ออนไลน์) หากเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียจัดอยู่ในอันดับ 1 ติดต่อกันและมีระดับคะแนนสูงมากทั้งสองปี (ดรชชนิษฐ์ วัฒนวิทย์, 2552, 2552 : ออนไลน์) แสดงให้เห็นว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและมีศักยภาพในการแข่งขันระดับสูง อีกทั้งมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) จึงได้รับความเชื่อมั่นจากนักลงทุนทั่วโลกและเป็นสิ่งสนับสนุนให้องค์กรด้านวิชาชีพบัญชีมีความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สำหรับประเทศมาเลเซียปัจจุบันเป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีเป้าหมายพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และคุณธรรมจริยธรรม ด้วยวิสัยทัศน์ 2020 (Vision 2020) (Office Of The Prime Minister of Malaysia, 2553 : ออนไลน์) เป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งผลักดันให้องค์กรวิชาชีพบัญชีในประเทศมาเลเซียมีความตื่นตัวและเร่งสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพเพื่อให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

นอกจากนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งประกอบด้วย ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว พม่า เวียดนาม บรูไน และกัมพูชา ได้กำหนดทิศทางการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีเป้าหมายเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Single Production Base) มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2554) ส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศสมาชิกอาเซียนต้องปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมในการแข่งขันกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจากประเทศอื่นที่จะเคลื่อนย้ายมาประกอบวิชาชีพในประเทศของตน รวมทั้งองค์กรหรือสถาบันวิชาชีพบัญชีต้องเร่งพัฒนากฎระเบียบ ข้อบังคับภายในให้มีมาตรฐานเพื่อให้เกิดการยอมรับ ดังนั้นประเทศสมาชิกอาเซียนจึงกำหนดกรอบความตกลงร่วมว่าด้วยข้อตกลงการยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services : MRA Framework) โดยมีหลักการ คือ กำหนดแนวทางเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจาทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement : MRA) ด้านบัญชีในอนาคตของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเจรจาสองฝ่ายหรือหลายฝ่าย โดยวางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการ

ยอมรับ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์เรื่อง การศึกษา การสอบ ประสพการณ์ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม รวมทั้งมาตรฐานและแนวปฏิบัติสากลของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบวิชาชีพบัญชีในอนาคต (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2554) ซึ่งถือเป็นความท้าทายผู้เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีที่ต้องเตรียมความพร้อมในการแข่งขันทั้งในแง่ของการส่งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีออกไปประเทศอื่นและการรับมือกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจากประเทศอื่นที่จะเข้ามาในประเทศไทยของตน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบข้อบังคับด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างข้อบังคับด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants : IFAC) ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาเฉพาะองค์ประกอบทั่วไปและบทบัญญัติของข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย ดังต่อไปนี้

ก. องค์ประกอบทั่วไปของข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

1. ชื่อข้อบังคับ
2. ปีที่ปรับปรุงข้อบังคับ
3. วันบังคับใช้
4. ภาษาที่ใช้เผยแพร่

ข. บทบัญญัติของข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

1. การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ (General Application of the Code)
  - 1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity)
  - 1.2 ความเที่ยงธรรม (Objectivity)

- 1.3 ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและความระมัดระวังรอบคอบ (Professional Competence and Due Care)
- 1.4 การรักษาความลับ (Confidentiality)
- 1.5 การปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Behavior)
2. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสำนักงานที่ให้บริการทางวิชาชีพ (Professional Accountants in Public Practice)
  - 2.1 ปัญหาและมาตรการป้องกัน (Threats and Safeguards)
    - 2.1.1 ปัญหา
    - 2.1.2 มาตรการป้องกัน
  - 2.2 การแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ทางวิชาชีพ (Professional Appointment)
    - 2.2.1 การรับลูกค้า (Client Acceptance)
    - 2.2.2 การตกลงรับงาน (Engagement Acceptance)
    - 2.2.3 การเปลี่ยนแปลงการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี (Changes in a Professional Appointment)
  - 2.3 ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interest)
  - 2.4 การให้ความเห็นในสิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอื่นได้ให้ไว้แล้ว (Second Opinions)
  - 2.5 ค่าธรรมเนียมและผลตอบแทนในรูปแบบอื่น (Fees and Other Types of Remuneration)
    - 2.5.1. ค่าธรรมเนียม (Fees)
    - 2.5.2 ค่าธรรมเนียมที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Fees)
    - 2.5.3 ค่าธรรมเนียมเพื่อให้ได้ลูกค้าหรือค่านายหน้า (Referral Fees or Commissions)
  - 2.6 การตลาดบริการวิชาชีพ (Marketing Professional Services)
  - 2.7 ของกำนัลและการรับรอง (Gifts and Hospitality)
  - 2.8 การดูแลทรัพย์สินของลูกค้า (Custody of Clients Assets)
  - 2.9 ความเที่ยงธรรม-บริการทุกชนิด (Objectivity-All Services)
  - 2.10 ความเป็นอิสระ-งานตรวจสอบและสอบทาน (Independence-Audit and Review Engagements)
    - 2.10.1 กรอบแนวคิดเรื่องความเป็นอิสระ (Conceptual Framework Approach to Independence)
    - 2.10.2 เครือข่ายและสำนักงานเครือข่าย (Networks and Network Firms)

- 2.10.3 กิจการที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (Public Interest Entities)
- 2.10.4 กิจการที่มีความเกี่ยวข้องกัน (Related Entities)
- 2.10.5 ผู้มีหน้าที่กำกับดูแล (Those Charged with Governance)
- 2.10.6 เอกสาร หลักฐาน (Documentation)
- 2.10.7 ระยะเวลาปฏิบัติงานตรวจสอบ (Engagement Period)
- 2.10.8 การควบรวมและการซื้อกิจการ (Mergers and Acquisitions)
- 2.10.9 ข้อพิจารณาอื่น (Other Considerations)
- 2.10.10 ผลประโยชน์ทางการเงิน (Financial Interests)
- 2.10.11 การกู้ยืมเงินและการค้ำประกัน (Loans and Guarantees)
- 2.10.12 ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ (Business Relationships)
- 2.10.13 ความสัมพันธ์ทางครอบครัวและส่วนตัว (Family and Personal Relationships)
- 2.10.14 การจ้างงานโดยลูกค้าที่ตรวจสอบ (Employment with an Audit Client)
- 2.10.15 การให้ยืมพนักงานเป็นการชั่วคราว (Temporary Staff Assignments)
- 2.10.16 การเพิ่งพ้นหน้าที่ให้บริการแก่ลูกค้าที่ตรวจสอบ (Recent Service with an Audit Client)
- 2.10.17 การให้บริการเป็นกรรมการ หรือพนักงานของลูกค้าที่ตรวจสอบ (Serving as a Director or Officer of an Audit Client)
- 2.10.18 ความสัมพันธ์อันยาวนานของบุคลากรอาวุโสกับลูกค้าที่ตรวจสอบ และการหมุนเวียนบุคลากร (Long Association of Senior Personnel (Including Partner Rotation) with an Audit Client)
- 2.10.19 ข้อกำหนดของบริการไม่ให้ความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า (Provision of Non-Assurance Services to Audit Clients)
- การรับผิดชอบหน้าที่บริหาร (Management Responsibilities)
  - การบันทึกบัญชีและจัดทำงบการเงิน (Preparing Accounting Records and Financial Statements)
  - บริการตีราคา (Valuation Services)
  - บริการด้านภาษีอากร (Taxation Services)

- บริการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Services)
- บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Systems Services)
- บริการให้การสนับสนุนทางด้านคดีความ (Litigation Support Services)

- บริการด้านคดีความ (Legal Services)
- บริการสรรหาบุคลากร (Recruiting Services)
- บริการให้คำปรึกษาทางการเงิน (Corporate Finance Services)

2.10.20 ค่าธรรมเนียม (Fees)

- ค่าธรรมเนียมตามสัดส่วนของบริการ (Fees-Relative Size)
- ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บล่าช้า (Fees-Overdue)
- ค่าธรรมเนียมที่อาจเกิดขึ้น (Contingent Fees)

2.10.21 นโยบายเกี่ยวกับค่าตอบแทนและการประเมินผล (Compensation and Evaluation Policies)

2.10.22 ของกำนัลและการรับรอง (Gifts and Hospitality)

2.10.23 คดีความที่เกิดขึ้นแล้วหรือการข่มขู่ว่าจะดำเนินคดี (Actual or Threatened Litigation)

2.11 ความเป็นอิสระ-งานให้ความเชื่อมั่นอื่น (Independence-Other Assurance Engagements)

2.11.1 งานให้ความเชื่อมั่นแบบที่เกี่ยวข้องกับคำรับรอง (Assertion-Based Assurance Engagements)

2.11.2 งานให้ความเชื่อมั่นแบบรายงานโดยตรง (Direct Reporting Assurance Engagements)

3. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานทางธุรกิจ (Professional Accountants in Business)

3.1 ความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น (Potential Conflicts)

3.2 การจัดทำและการรายงานข้อมูลสารสนเทศ (Preparation and Reporting of Information)

3.3 การปฏิบัติงานด้วยความรู้และความชำนาญ (Acting with Sufficient Expertise)

3.4 ผลประโยชน์ทางการเงิน (Financial Interests)

3.5 การชักจูง (Inducements)

3.5.1 การรับข้อเสนอ (Receiving Offers)

3.5.2 การให้ข้อเสนอ (Making Offers)

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อบังคับด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย
2. ทำให้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของข้อบังคับด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย
3. สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาเป็นแนวทางปรับปรุงข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยได้

1.5 นิยามศัพท์

การศึกษาเปรียบเทียบ หมายถึง การพิจารณาเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนและแตกต่างของข้อบังคับด้านจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ประเทศไทย สิงคโปร์ และมาเลเซีย

ข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย หมายถึง ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553

ข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศมาเลเซีย หมายถึง กฎหมายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและแนวทางปฏิบัติ (By-Law (On Professional Ethics, Conduct and Practice)) ฉบับปรับปรุงปี 2010

ข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์ หมายถึง จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Code of Professional Conduct and Ethics : ICPAS Code) ฉบับปรับปรุงปี 2009 ซึ่งจัดทำตามข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับปรับปรุงปี 2006

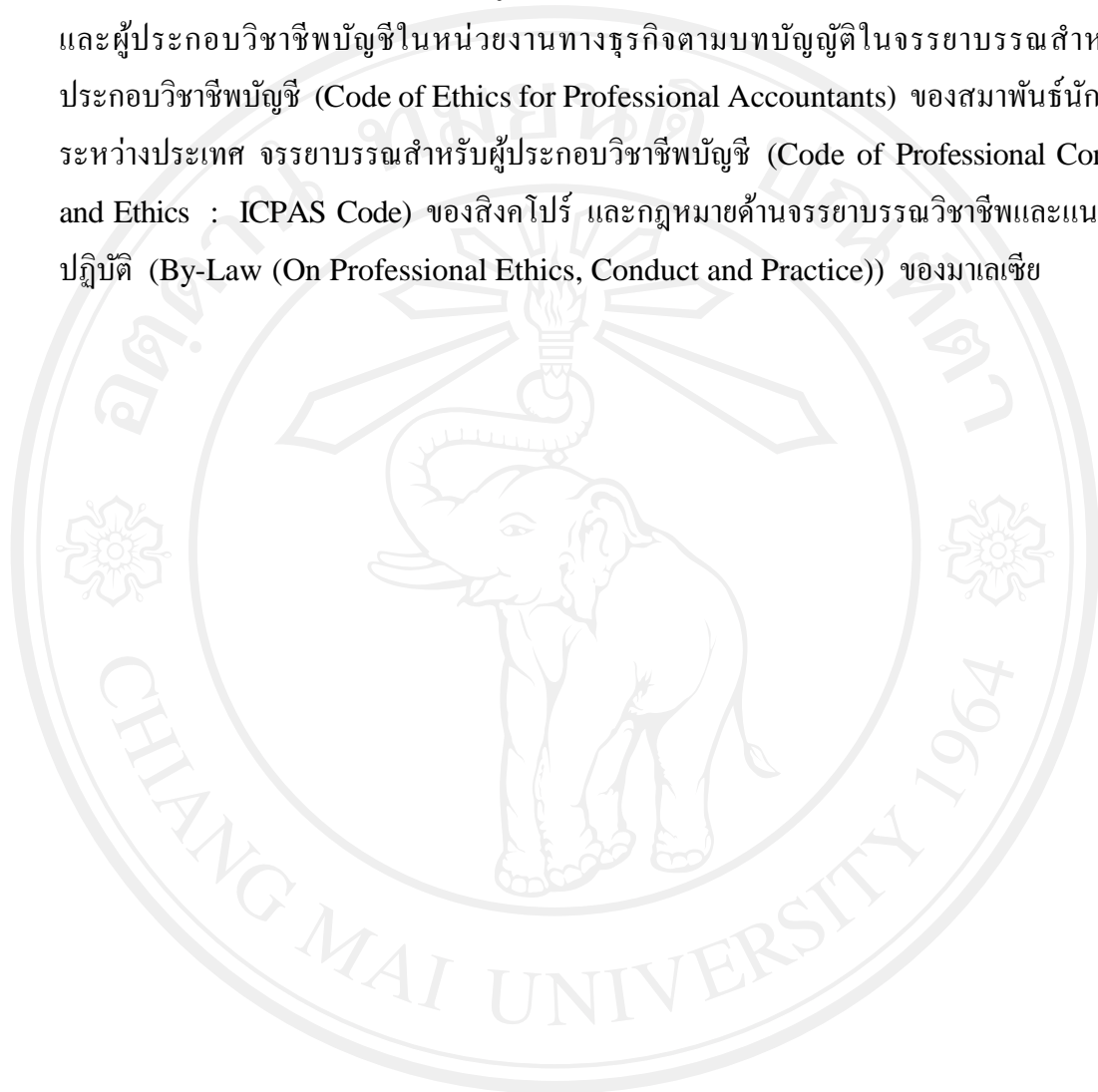
ข้อบังคับด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของสมาพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ หมายถึง จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Code of Ethics for Professional Accountants : IESBA Code) ฉบับปรับปรุงปี 2009

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี หมายถึง ประมวลความประพฤติของผู้ประกอบอาชีพทางด้านบัญชีกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง รวมทั้งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี และให้หมายรวมถึง หัวหน้าคณะบุคคลหรือหัวหน้า

สำนักงานหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ตามมาตรา 11 ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 ของประเทศไทย รวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในสำนักงานที่ให้บริการทางวิชาชีพ และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานทางธุรกิจตามบทบัญญัติในจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Code of Ethics for Professional Accountants) ของสมาพันธ์นักบัญชี ระหว่างประเทศ จรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (Code of Professional Conduct and Ethics : ICPAS Code) ของสิงคโปร์ และกฎหมายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและแนวทางปฏิบัติ (By-Law (On Professional Ethics, Conduct and Practice)) ของมาเลเซีย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved